

KHUNG NĂNG LỰC CỦA GIẢNG VIÊN TIẾNG ANH KHÔNG CHUYÊN TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC

Bùi Văn Hát¹

Tóm tắt. Từ đặc điểm lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên, cho thấy khung năng lực nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên trong các trường đại học gồm các tiêu chuẩn: năng lực chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm, năng lực nghiên cứu khoa học, năng lực dịch thuật, năng lực cung ứng dịch vụ tri thức, năng lực hỗ trợ giao tiếp liên văn hóa, năng lực hoạt động xã hội.

Từ khóa: *Khung năng lực, giảng viên tiếng Anh không chuyên.*

1. Đặt vấn đề

Phát triển đội ngũ giảng viên tiếng Anh không chuyên dựa trên năng lực là tiếp cận gắn các hoạt động quản lý theo lý thuyết phát triển nguồn nhân lực với khung năng lực của giảng viên tiếng Anh không chuyên. Như vậy, một trong các yêu cầu mang tính tiền đề để triển khai các hoạt động phát triển đội ngũ giảng viên tiếng Anh không chuyên là phải xác định được khung năng lực của giảng viên tiếng Anh không chuyên. Bài viết này bàn về các tiêu chuẩn và tiêu chí trong khung năng lực nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên trong các trường đại học trên cơ sở phân tích các đặc điểm lao động nghề nghiệp của đội ngũ đó.

Để nâng cao trình độ sử dụng tiếng Anh cho sinh viên, hiện nay nhiều trường đại học ở trong và ngoài nước đang triển khai đồng thời Chương trình đào tạo tiếng Anh chuyên (là chương trình đào tạo tiếng Anh mà sinh viên được cấp bằng tốt nghiệp trình độ đại học ngôn ngữ Anh) và Chương trình đào tạo tiếng Anh không chuyên (là chương trình đào tạo mà sinh viên tốt nghiệp được cấp chứng chỉ tiếng Anh theo chuyên ngành đào tạo trình độ đại học). Từ đó: Giảng viên tiếng Anh không chuyên trong các trường đại học được hiểu là giảng viên giảng dạy môn tiếng Anh thuộc các chuyên ngành đào tạo trình độ đại học ngoài chương trình đào tạo ngôn ngữ Anh.

2. Đặc điểm lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên

2.1. Đặc điểm lao động sư phạm

Đặc điểm lao động sư phạm (lao động của nhà giáo) trong lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên thể hiện ở vai trò và trách nhiệm thường nhật của họ trong hoạt động giảng dạy như.

- Xây dựng (phát triển) các chương trình đào tạo môn tiếng Anh chuyên ngành cho các chuyên ngành đào tạo.
- Viết giáo trình môn học theo các chương trình đào tạo môn tiếng Anh chuyên ngành cho các chuyên ngành đào tạo.
- Xây dựng và triển khai kế hoạch dạy học môn tiếng Anh chuyên ngành theo các chương trình đào tạo.
- Đánh giá kết quả học tập môn tiếng Anh chuyên ngành của người học (chủ yếu là sinh viên học tập trong các chuyên ngành đào tạo).

Ngày nhận bài: 25/09/2020. Ngày nhận đăng: 12/11/2020.

¹Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh; e-mail: buihat30574@yahoo.com.

- Tham gia phát triển môi trường dân chủ trong giáo dục, dạy học, nghiên cứu khoa học, liên kết và hợp tác trong và ngoài nước của nhà trường.

2.2. Đặc điểm lao động nghiên cứu khoa học

Đặc điểm lao động nghiên cứu khoa học trong lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên thể hiện ở vai trò và trách nhiệm thường nhật của họ trong hoạt động nghiên cứu khoa học như:

- Phát hiện các vấn đề cần nghiên cứu, đăng ký và nghiên cứu đề án, đề tài KH&CN phục vụ cho hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học.
- Công bố kết quả nghiên cứu khoa học của bản thân trên các tạp chí khoa học chuyên ngành bằng tiếng Anh.
- Viết và làm các thủ tục xuất bản học liệu bằng tiếng Anh (sách, giáo trình, tài liệu tham khảo, ...) phục vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học.
- Hướng dẫn người học (chủ yếu là sinh viên), cộng tác và hỗ trợ đồng nghiệp trong nghiên cứu KH&CN về giáo dục và dạy học tiếng Anh.
- Ứng dụng các kết quả nghiên cứu KH&CN về giáo dục và dạy học môn tiếng Anh vào đào tạo và nghiên cứu KH&CN trong nhà trường.

2.3. Đặc điểm lao động dịch thuật (phiên dịch và biên dịch)

Đặc điểm lao động dịch thuật trong lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên thể hiện ở vai trò và trách nhiệm thường nhật của họ trong các hoạt động của nhà trường như:

- Dịch các ấn bản tiếng Anh ra tiếng Việt hoặc ngược lại để phục vụ nhu cầu học tập, giảng dạy và nghiên cứu khoa học của nhà trường.
- Phiên dịch tiếng Anh ra tiếng Việt hoặc ngược lại cho các hội nghị, hội thảo hoặc các cuộc tiếp xúc trong hoạt động hợp tác quốc tế của nhà trường.
- Thu thập và phổ biến trong nhà trường các vấn đề mới thuộc lĩnh vực đào tạo, nghiên cứu KH&CN, hợp tác quốc tế bằng tiếng Anh.
- Thu thập và phổ biến ra quốc tế các vấn đề mới thuộc lĩnh vực đào tạo, nghiên cứu KH&CN, hợp tác quốc tế của nhà trường bằng ngôn ngữ Anh.
- Làm đầu mối trợ giúp ngôn ngữ cho CBQL và giảng viên của trường trong xuất bản các công trình khoa học trên các tạp chí khoa học quốc tế.

2.4. Đặc điểm lao động cung ứng dịch vụ tri thức

Đặc điểm lao động cung ứng dịch vụ tri thức trong lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên thể hiện ở vai trò và trách nhiệm thường nhật của họ trong đáp ứng các nhu cầu của giảng viên, sinh viên và xã hội như:

- Thực hiện truyền bá kiến thức khoa học cho CBQL, giảng viên và sinh viên thông qua ngôn ngữ Anh.
- Làm phản biện các công trình khoa học, cho các bài báo đăng trên các tạp chí khoa học chuyên ngành bằng ngôn ngữ Anh.
- Cung cấp các thông tin khoa học đối với các nhà khoa học có nhu cầu bằng viết bài, tổ chức và tham dự các hội thảo khoa học bằng tiếng Anh.
- Làm cầu nối giữa khoa học và xã hội để đưa nhanh các kiến thức khoa học vào đời sống cộng đồng thông qua ngoại ngữ (tiếng Anh).
- Tổ chức, hỗ trợ, hướng dẫn, cố vấn và tư vấn cho sinh viên tìm tòi, lựa chọn và xử lý các thông tin khoa học, tìm việc làm trong và ngoài nước.

2.5. Đặc điểm lao động hỗ trợ giao tiếp liên văn hóa

Đặc điểm lao động hỗ trợ giao tiếp liên văn hóa trong lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên thể hiện ở vai trò và trách nhiệm thường nhật của họ trong hỗ trợ các kỹ năng giao tiếp bằng ngôn ngữ Anh cho người học như:

- Thông qua giảng dạy, truyền cảm hứng cho sinh viên trong nhận biết truyền thống của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Thông qua giảng dạy, truyền cảm hứng cho sinh viên trong nhận biết các đức tin của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Thông qua giảng dạy, truyền cảm hứng cho sinh viên trong nhận biết các giá trị xã hội của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Thông qua giảng dạy, truyền cảm hứng cho sinh viên nhận biết các chuẩn mực xử sự của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Thông qua giảng dạy, giúp sinh viên hình thành kỹ năng sử dụng ngôn ngữ trong giao tiếp, ứng xử phù hợp văn hóa các dân tộc sử dụng tiếng Anh.

2.6. Đặc điểm lao động hoạt động xã hội

Đặc điểm lao động hoạt động xã hội trong lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên thể hiện ở vai trò và trách nhiệm thường nhật của họ trong các hoạt động của nhà trường như:

- Thiết lập quan hệ với các tổ chức xã hội để góp phần thúc đẩy các hoạt động đào tạo, nghiên cứu và ứng dụng khoa học.
- Thiết lập quan hệ với các nhà giáo trong và ngoài trường để góp phần thúc đẩy các hoạt động đào tạo, nghiên cứu và ứng dụng khoa học.
- Thiết lập quan hệ với đội ngũ người học để góp phần thúc đẩy chất lượng các hoạt động đào tạo, nghiên cứu và ứng dụng khoa học.
- Phát triển quan hệ với giới khoa học chuyên ngành, hiệp hội, tổ chức nghề nghiệp trong và ngoài nước trong đào tạo và nghiên cứu khoa học.

3. Khung năng lực nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên

Từ đặc điểm lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên (nêu trên) cho thấy, giảng viên tiếng Anh không chuyên trong các trường đại học phải là nhà sư phạm mẫu mực, nhà nghiên cứu khoa học uy tín, nhà dịch thuật tin cậy, nhà cung ứng dịch vụ tri thức có chất lượng, nhà hỗ trợ giao tiếp liên văn hoá nhạy cảm, nhà hoạt động xã hội năng động. Tác giả cho rằng, khung năng lực nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên gồm các tiêu chuẩn chủ yếu:

3.1. Tiêu chuẩn 1: Năng lực chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm

Tiêu chuẩn về năng lực chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm của giảng viên tiếng Anh không chuyên được đánh giá bằng các tiêu chí:

- Đạt chuẩn trình độ đào tạo theo quy định đối với giảng viên đại học quy định trong Luật Giáo dục năm 2019.
- Làm việc độc lập, làm việc nhóm, giải quyết vấn đề, tư duy phản biện trong các hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học.
- Soạn thảo, chỉnh lý nhằm phát triển được chương trình đào tạo tiếng Anh trình độ cử nhân, thạc sĩ, tiến sĩ phù hợp với chuyên ngành đào tạo.
- Sử dụng kỹ năng và nghiệp vụ sư phạm để vận dụng kiến thức, phương pháp, hình thức tổ chức vào

hoạt động giảng dạy tiếng Anh.

- Sử dụng thành thạo được ngoại ngữ thứ 2 và phối hợp tốt sử dụng các ngoại ngữ đó vào hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học.
- Ứng dụng được công nghệ thông tin và truyền thông trong hoạt động đào tạo và nghiên cứu khoa học.
- Thiết kế, sử dụng được các công cụ đánh giá và sử dụng kết quả đánh giá để phát triển chương trình đào tạo, điều chỉnh hoạt động dạy học.
- Am hiểu người học và tổ chức tư vấn, hướng dẫn, hỗ trợ người học trong quá trình họ đào tạo tại trường và sau khi đã tốt nghiệp.
- Tự bồi dưỡng chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm trong quá trình giảng dạy để đáp ứng với mọi sự thay đổi từ bối cảnh.

3.2. Tiêu chuẩn 2: Năng lực nghiên cứu khoa học

Tiêu chuẩn về năng lực nghiên cứu khoa học của giảng viên tiếng Anh không chuyên được đánh giá bằng các tiêu chí:

- Tìm hiểu, phát hiện vấn đề cần nghiên cứu và làm thủ tục đăng ký nghiên cứu các đề tài, dự án, đề án KH&CN về lĩnh vực đào tạo tiếng Anh.
- Độc lập hoặc phối hợp với đồng nghiệp thực hiện thành công các đề tài, đề án nghiên cứu khoa học gắn với đào tạo và nghiên cứu khoa học.
- Công bố được các kết quả nghiên cứu khoa học của bản thân về khoa học giáo dục, về nghiên cứu ngôn ngữ nước ngoài trên các Tạp chí khoa học.
- Nghiên cứu để xuất bản học liệu phục vụ hoạt động đào tạo (bài báo khoa học, giáo trình môn học hoặc tài liệu khác ...) theo chương trình đào tạo.
- Hướng dẫn sinh viên nghiên cứu khoa học về giáo dục và hoạt động dạy học tiếng Anh theo yêu cầu của các chương trình đào tạo.
- Hợp tác và hỗ trợ đồng nghiệp trong thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu khoa học đã giao cho bản thân hoặc một số giảng viên trong đơn vị.

3.3. Tiêu chuẩn 3: Năng lực dịch thuật

Tiêu chuẩn về năng lực dịch thuật (biên dịch và phiên dịch) của giảng viên tiếng Anh không chuyên được đánh giá bằng các tiêu chí:

- Dịch chính xác các văn bản tiếng Anh ra tiếng Việt để tạo nguồn học liệu phục vụ cho phát triển chương trình đào tạo và hoạt động dạy học.
- Dịch chính xác các văn bản tiếng Việt ra tiếng Anh để phục vụ cho hoạt động hợp tác quốc tế trong lĩnh vực đào tạo và nghiên cứu khoa học.
- Phiên dịch tiếng Anh ra tiếng Việt để phục vụ cho các hội thảo khoa học quốc tế hoặc các giao tiếp trong hợp tác quốc tế của nhà trường.
- Phiên dịch tiếng Việt ra tiếng Anh để phục vụ cho các hội thảo khoa học quốc tế hoặc các hoạt động hợp tác quốc tế của nhà trường.
- Phổ biến các kết quả nghiên cứu khoa học ở trong và ngoài bằng tiếng Việt và bằng tiếng Anh để phục vụ hoạt động đào tạo và hợp tác quốc tế.

3.4. Tiêu chuẩn 4: Năng lực cung ứng dịch vụ tri thức

Tiêu chuẩn về năng lực cung ứng dịch vụ tri thức của giảng viên tiếng Anh không chuyên được đánh giá bằng các tiêu chí:

- Thực hiện truyền bá kiến thức khoa học cho cán bộ quản lý, giảng viên và sinh viên thông qua ngôn ngữ Anh.
- Làm phản biện các công trình khoa học, cho các bài báo đăng trên các tạp chí khoa học chuyên ngành bằng ngôn ngữ Anh.
- Cung cấp các thông tin khoa học đối với các nhà khoa học có nhu cầu bằng viết bài, tổ chức và tham dự các hội thảo khoa học bằng ngôn ngữ Anh.
- Làm cầu nối giữa khoa học và xã hội để đưa nhanh các kiến thức khoa học vào đời sống cộng đồng thông qua ngôn ngữ Anh.
- Tổ chức, hỗ trợ, hướng dẫn, cố vấn và tư vấn cho sinh viên tìm tòi, lựa chọn và xử lý các thông tin khoa học, tìm việc làm trong và ngoài nước.

3.5. Tiêu chuẩn 5: Năng lực hỗ trợ giao tiếp liên văn hóa

Tiêu chuẩn về năng lực hỗ trợ giao tiếp liên văn hóa của giảng viên tiếng Anh không chuyên được đánh giá bằng các tiêu chí:

- Hỗ trợ cho sinh viên trong nhận biết truyền thống của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Hỗ trợ cho sinh viên trong nhận biết các đức tin của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Hỗ trợ cho sinh viên trong nhận biết các giá trị xã hội của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Hỗ trợ cho sinh viên nhận biết các chuẩn mực xử sự của dân tộc bản xứ (Anh) và các dân tộc sử dụng tiếng Anh.
- Giúp sinh viên hình thành kỹ năng sử dụng ngôn ngữ trong giao tiếp, ứng xử phù hợp văn hóa các dân tộc sử dụng tiếng Anh.

3.6. Tiêu chuẩn 6: Năng lực hoạt động xã hội

Tiêu chuẩn về năng lực hoạt động xã hội của giảng viên tiếng Anh không chuyên được đánh giá bằng các tiêu chí:

- Tham gia xây dựng quy chế dân chủ nhà trường (tham gia soạn thảo quy chế, thường xuyên góp ý để điều chỉnh quy chế dân chủ cơ sở giáo dục).
- Thực thi, giám sát và vận động đồng nghiệp, sinh viên và các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường thực hiện quy chế dân chủ nhà trường.
- Tham gia các hoạt động phát triển môi trường dân chủ trong đào tạo, nghiên cứu khoa học, liên kết trong nước và hợp tác quốc tế của nhà trường.
- Thiết lập quan hệ với các nhà giáo trong và ngoài trường để thúc đẩy hoạt động đào tạo, nghiên cứu và ứng dụng khoa học về giáo dục và dạy học.
- Thiết lập các quan hệ với người học để thúc đẩy hoạt động đào tạo, đổi mới nghiên cứu và ứng dụng khoa học về giáo dục và dạy học.
- Phát triển quan hệ với giới khoa học chuyên ngành, hiệp hội, tổ chức nghề nghiệp trong và ngoài nước để phục vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học.

4. Kết luận

Từ các vai trò, chức trách và nhiệm vụ mang tính thường nhật của giảng viên tiếng Anh không chuyên trong các trường đại học cho thấy lao động nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên có các

đặc điểm: lao động của nhà sư phạm, lao động của nhà nghiên cứu khoa học, lao động của nhà dịch thuật, lao động của nhà cung ứng dịch vụ tri thức, lao động của nhà hỗ trợ giao tiếp liên văn hóa, lao động của nhà hoạt động xã hội. Như vậy, khung năng lực nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên trong các trường đại học gồm có các tiêu chuẩn chủ yếu: Năng lực chuyên môn và nghiệp vụ sư phạm; Năng lực nghiên cứu khoa học; Năng lực dịch thuật; Năng lực cung ứng dịch vụ tri thức; Năng lực hỗ trợ giao tiếp liên văn hóa; Năng lực hoạt động xã hội. Khung năng lực nghề nghiệp của giảng viên tiếng Anh không chuyên là căn cứ để các nhà quản lý triển khai các nội dung phát triển đội ngũ giảng viên tiếng Anh không chuyên dựa trên năng lực

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Phạm Xuân Hùng (2013). *Phát triển chương trình đào tạo, bồi dưỡng giảng viên đại học tiếp cận khung năng lực*. Tạp chí Quản lý giáo dục, số 48, tháng 5 năm 2013.
- [2] Đặng Thành Hưng (2010). *Nhận diện và đánh giá kỹ năng*. Tạp chí Khoa học giáo dục, Số 62, tr. 25-28.
- [3] David D. Dubois, William J. Rothwell, et al. (2004). *Competency based Human resource management*. Davies-Black Publishing 2004, ISBN: 0891061746.
- [4] The Higher Education Academy (2011). *The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education*.

ABSTRACT

Competence framework of non-major English instructors at Universities

From the occupational characteristics of the non-major English instructors, it shows that the professional competencies of the non-major English teachers in universities include the standards: professional competence and pedagogical profession Faculty of research, academic capacity, translation capacity, capacity to provide service knowledge, capacity to support cultural communication, capacity of social activities.

Keywords: *Competency framework, non-major English instructor.*